

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто теоретично-методичні підходи та практичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства. Проаналізовано переваги і недоліки різних методик, що застосовуються у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Аннотация. Рассмотрены понятие и суть конкурентоспособности предприятия, проблемы и существующие методики оценивания конкурентоспособности предприятия строительной промышленности. Проанализированы преимущества и недостатки разных методик, которые используются в отечественной и зарубежной практике.

Annotation. This article is about the concept and essence of enterprise competitiveness, problems and methods of evaluating the existing competitiveness of the enterprises of construction industry. The advantages and disadvantages of different techniques that are used in domestic and foreign practice are analyzed.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність підприємства, методи оцінки, рівень конкурентоспроможності.

У сучасних умовах конкуренція є визначальним фактором упорядкування цін, стимулом інноваційних процесів (запровадження у виробництво нових винаходів та технологій). Вона сприяє витісненню з виробництва неефективних підприємств, раціональному використанню ресурсів, запобігає диктату виробників-монополістів щодо споживача.

Питання оцінки конкурентоспроможності підприємства розглядалися різними вченими, зокрема: Портером М. Е., Герчиковою І. Н., Градовим А. П., Калугіною З. А., Ліпсиц І. У., Діксоном П. Р., А. Селезневим, Адріановим В. Д., Зулькарпаєвим І. В., Ільсовою Л. Р., Долинською М. Г., Соловйовою І. А., Мисаковим В. С. та ін.

Актуальність дослідження конкурентоспроможності підприємства зростає в процесі формування ринкових відносин і створення конкурентного середовища, без якого говорити про конкурентоспроможність взагалі не має сенсу. У зв'язку з цим перед будь-якою організацією постає проблема стратегічного й тактичного управління розвитком здатності підприємства виживати в ринкових умовах.

Проблема конкурентоспроможності тісно пов'язана з проблемою продуктивності, ефективності господарської діяльності. Це обумовлено тим, що саме зростання ефективності є запорукою конкурентоспроможності підприємств.

Конкурентоспроможність підприємства можна охарактеризувати [1]:

• як можливість тривалий час відстоювати власні домінуючі позиції в галузі завдяки наявно-

одержувати при цьому прибуток, достатній для науково-технічного вдосконалення виробництва, підтримки продукції на високому якісному рівні і стимулювання працівників;

- як властивість виробничо-економічних систем (підприємств) змінювати траєкторію руху або режим функціонування в процесі збереження і розвитку вже наявних або створення нових конкурентних переваг.

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних визначень конкурентоспроможності підприємства, але у вітчизняній практиці переважає думка про те, що конкурентоспроможність підприємства пов'язана винятково з його поточним становищем на ринку, а критерієм конкурентоспроможності виступають лише кількісні фактори, такі, як: відносна частка ринку, обсяги продажів, чистий прибуток, чиста поточна вартість тощо [1].

У закордонній практиці головними критеріями конкурентоспроможності підприємства вважаються якісно-цінові: високий технічний рівень, новизна, наукоємність, низькі витрати. Крім того, конкурентоспроможність розглядається як здатність підприємства до розвитку, до збереження існуючих і створення нових конкурентних переваг. У цьому випадку конкурентоспроможність розглядається не в статичі, не в певний момент часу, а в динаміці, у перспективі. Тому підвищення ефективності управління якістю продукції й витратами, а отже, й управління конкурентоспроможністю на сучасному етапі економічного розвитку об'єктивно необхідно.

Політика держави у сфері конкуренції спрямована на те, щоб конкуренція могла виконувати свої функції. Керівний принцип "оптимальної інтенсивності конкуренції" в якості цілей політики у сфері конкуренції передбачає, що:

технічний прогрес швидко поширюється щодо виробництва (інновація під тиском конкуренції);

підприємства гнучко адаптуються до зміни умов, наприклад до потреб споживачів (адаптація під тиском конкуренції).

Рівень конкурентоспроможності підприємств в остаточному підсумку визначає рівень конкурентоспроможності економіки держави, оскільки безпосередньо бере участь у конкурентній боротьбі на внутрішніх і зовнішніх ринках. В умовах спаду виробництва проблема підвищення рівня конкурентоспроможності фірми стає особливо актуальною.

Запропонований метод є досить простим у використанні, не потребує великого масиву вхідної інформації та допомагає виявити й показати сильні і слабкі сторони підприємства, а також охоплює всі найбільш важливі оцінки господарської діяльності підприємства; дозволяє швидко та об'єктивно отримати картину становища підприємства на галузевому ринку.

Результати оцінки конкурентоспроможності підприємств на основі розрахунку показників методом інтегральної оцінки показали, що конкурентоспроможність підприємств олійно-жирової галузі знаходиться на середньому рівні за рахунок зменшення показників фінансового стану підприємства та маркетингової діяльності.

Такі результати демонструють, що підприємствам необхідно більше приділяти уваги таким напрямкам підвищення конкурентоспроможності, як:

- розширення асортименту продукції;
- активізація рекламної діяльності в засобах масової інформації;
- стимулювання продажів за рахунок проведення маркетингових заходів.

Своєчасне виявлення сильних та слабких сторін підприємства за допомогою використання наведеної методики є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств будівельної галузі, як на національному, так і закордонному ринках.

Підсумовуючи проблеми підприємств, що конкурують між собою на ринку, надамо такі рішення щодо їх подолання та збільшення конкурентоспроможності підприємств:

- ефективний контроль і постійне відновлення виробничої складової, застосування сучасних техніки і технологій на виробництві, використання енерго- та ресурсозберігаючих технологій; збільшення витрат на НДДКР;

- управління вхідними та вихідними інформаційними потоками (про стан ринку, діяльність конкурентів, потреби і бажання споживачів) для більш ефективного прийняття рішень;

- запровадження ефективної політики ресурсозабезпечення;

- контроль фінансового стану підприємства, управління інвестиціями;

- ефективне управління трудовим потенціалом підприємства, вивчення психологічних факторів і їхнього впливу на діяльність співробітників;

- розробка довгострокових і короткострокових стратегій, планування й прогнозування діяльності, поліпшення системи управління підприємством.

Наук. керівн. Калмін І. В.

Література: 1. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика : монография / Азоев Г. Л. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с. 2. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы : монография / Азоев Г. Л., Челенков А. П. – М. : ОАО "Типография "НОВОСТИ", 2000. – 256 с. 3. Борисенко З. М. Основы конкурентной политики : учебник / Борисенко З. М. – К. : Таксон, 2004. – 704 с. 4. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг : учебн. пособ. / Лифиц И. М. – М. : Ю райт-М, 2001. – 224 с. 5. Портер М. Международная конкуренция : учебн. пособ. / Портер М. – М. : 1994. – 316 с.